

Hans Filipsson
Kungsgatan 13
75332 Uppsala
hans@marschen.se

Los Cristianos 2009-01-26

Stadsbyggnadskontoret
Uppsala kommun
753 75 Uppsala

ÖVERKLAGAN AV BESLUT/BESKED RÖRANDE ENKELT AVHJÄLPSTA HINDER ENLIGT PLAN- OCH BYGGLAGEN 17 KAPITLET 21 A §

Ärendenummer: 2005/40672-1, 2006/40539-1, 2006/40544-1, 2006/40545-1, 2006/40546-1, 2008/40022-1 (tidigare 2007/40666-1), 2008/40032-1, 2008/40056-1, 2008/40059-1, 2008/40061-1, 2008/40065-1 och 2008/40067-1

Tid för överklagan

Merparten av dessa ärenden har avslutats hos Stadsbyggnadskontoret och tiden för överklagan har gått ut. Om Stadsbyggnadskontoret kan öppna dem på nytt eller måste påbörja nya ärenden vet jag inte. Om det för sakens skull krävs att jag gör nya anmälningar får ni meddela mig det, det är enbart en formalitet. Orsaken till att jag tidigare inte kunnat överklaga ärendena är mängden ärenden i kombination med tidsbrist.

Part i målet

Förvaltningslagen (1986:223) 22 § säger "Ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas." Den främsta anledningen till att människor med funktionsnedsättningar diskrimineras i Sverige är otillgängligheten. Genom otillgängliga entréer, som är en vanligt förekommande brist i tillgängligheten och rör elva av de tolv ärendena som jag överklagar, utestängs människor med funktionsnedsättningar som använder förflyttningshjälpmedel, exempelvis rullstol och rollator, från rätten att delta och ta del av samhället på samma grund som människor utan funktionsnedsättningar. Då otillgängligheten i form av de här anmälda hindren i allra högsta grad berör mig som användare av rullstol och andra människor med rörelsehinder anser jag att besluten i härförvarande ärenden angår mig och att jag har rätt att överklaga dem.

I det fall att ni, trots detta, hävdar att jag inte är en part i målet vill jag anföra följande: Att den som är sökande, klagande eller annan part i ett ärende om enkelt avhjälpsta hinder ska underrättas om innehållet i beslutet framgår av 21 § förvaltningslagen (1986:223). Dessa personer har normalt också rätt att överklaga. Den som inte är part omfattas inte av underrättelseskyldigheten i denna bestämmelse. Justitieombudsmannen (JO) har dock diskuterat fallet att en person, som inte har sådan anknytning till ett ärende att denne i sig har rätt att överklaga, hör av sig och framför synpunkter i ett ärende. I ett sådant fall anser JO att myndigheten bör underrätta även den personen om utgången i ärendet. Det anses följa av allmänna normer för offentlig förvaltning. JO hänvisar i sammanhanget till 4 och 5 §§ förvaltningslagen om myndigheternas serviceskyldighet (se exempelvis JO:s ämbetsberättelse 1992/93 s. 228ff). Samma resonemang bör även innebära rätt att överklaga.

Inledningsvis

Jag har till byggnadsnämnden vid Uppsala kommun anmält flera så kallade enkelt avhjälpna hinder enligt plan- och bygglagen 17 kapitlet 21 a §. Byggnadsnämndens och dess organ Stadsbyggnadskontorets hantering av dessa ärenden har tidigare, bland annat från mig, fått mycket kritik för den bristfälliga informationen till anmälaren och bland annat avsaknad av besvärshänvisning. Efter påpekande om att deras rutiner utgjort brott mot informationsskyldigheten i förvaltningslagen enligt bland annat JO:s argumentation ovan har rutinerna ändrats till att på ett bättre sätt informera anmälare om vad som sker i varje enskilt ärende.

Saken

Jag har i skrivelser från Stadsbyggnadskontoret tagit del av Stadsbyggnadskontorets åtgärder i nedan angivna ärenden och känner mig inte alls nöjd.

När en anmälan om ett eller flera enkelt avhjälpna hinder inkommer till Byggnadsnämnden och dess organ Stadsbyggnadskontoret vid Uppsala kommun skickar man ut standardiserade skrivelser – ”checklistor” för enkelt avhjälpna hinder - till fastighetsägaren och verksamhetsinnehavaren med anmodan om att inkomma med svaromål med en inventering av enkelt avhjälpna hinder i den aktuella lokalen. Så långt är förfarandet bra, eftersom det även gör att hinder som inte upptas i anmälan kan komma att åtgärdas. (Det bör dock noteras att en av orsakerna till att fler hinder inte upptas i anmälningar är för att den anmälande parten i många fall har ett rörelsehinder och helt enkelt inte kommer in i lokalen på grund av den otillgängliga entrén.)

Men om fastighetsägaren, som är kostnadsansvarig för åtgärdande av hinder, i svaret till Stadsbyggnadskontoret påstår att det anmälda inte är ett enkelt avhjälpna hinder på grund av den fysiska belägenheten eller på grund av att avhjälpan skulle bli för kostsam, godtas det utan vidare undersökning av Stadsbyggnadskontoret och ärendet avslutas av Stadsbyggnadskontoret.

Jag anser därmed att Stadsbyggnadskontoret överlåter sin myndighetsutövning på fastighetsägaren och inte genomför en ordentlig handläggning av ärenden.

Detta kompliceras ytterligare av att Stadsbyggnadskontoret inte ger avslagsbeslut ifall deras ”utredning” (som knappast kan kallas utredning, därav citationstecknen) kommer fram till att det anmälda inte är ett enkelt avhjälpna hinder. Istället meddelar man anmälare att ärendet kort och gott har avslutats. Någon motivering till varför ett anmält hinder inte skulle vara enkelt att avhjälpa ges aldrig.

De specifika ärendena

1. *2005/40672-1 Stabby Spel & tobak, Börjegatan 38 – fastighetsägare: Gatu- och trafikkontoret, Uppsala kommun*

Verksamheten är, sedan Postens omorganisation, utlämningsställe för postförsändelser för boende i närområdena. De anmälda hindren är en för starkt lutande ramp, avsaknad av dörröppnare, avsaknad av handikapparkering (i synnerhet med tanke på att verksamheten är utlämningsställe för postförsändelser) och avsaknad av avfasning i trottoaren vid de befintliga parkeringarna på Börjegatan.

I e-post från Linnéa Haggren, Stadsbyggnadskontoret, till Bert Alfvén (arbetsplats inte angiven, men troligen Gatu- och trafikkontoret vid Uppsala kommun) den 29:e oktober 2008 undrar Linnéa om man vidtagit några åtgärder utanför lokalen. Alfvén svarar den 3:e november "Ja, vi har sänkt kantstenen vid handikapparkeringen".

Handikapparkeringen och avfasningen har inte åtgärdats på ett tillfredsställande sätt. Någon handikapparkering har överhuvudtaget inte anlagts. Alfvéns uppgift i mejlet ovan är alltså felaktig. En avfasning i trottoaren har gjorts och själva avfasningen är bra, men eftersom avfasningen är gjord i den del av trottoaren som gränsar mot de befintliga parkeringarna på Börjegatan, blockerar parkerande bilar allt som oftast denna. Det gör det omöjligt att som rullstolsburen använda sig av avfasningen för att ta sig från parkeringarna till Stabby Spel & tobak. Avfasningen är alltså inte gjord med eftertanke och i enlighet med plan- och bygglagens krav på tillgänglighet och användbarhet.

Av Stadsbyggnadskontorets information till undertecknad framgår inte om man i och med Alfvéns e-post avslutat ärendet. Hur som är det uppenbart att Gatu- och trafikkontoret vid Uppsala kommun inte utfört de åtgärder man påstår sig ha gjort (handikapparkeringen) och inte har utfört åtgärder på ett lagenligt, det vill säga tillgängligt och användbart, sätt (avfasningen). Stadsbyggnadskontoret har här godtagit uppgiften utan vidare kontroll och enkelt avhjälpna hinder kvarstår alltså.

2. *2006/40539-1 Kjell Svedman frisör, Vindhemsgratan 10 A – fastighetsägare: BRF Ingegården*
Det anmälda hindret är trappsteg i ingången, som vetter mot trottoaren utanför. Enligt Boverkets föreskrifter till plan- och bygglagen 17 kapitlet 21 a §, BFS 2003:19 HIN 1, 6 § ska fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader ses som enkelt avhjälpna hinder och överbryggas. Vad "mindre nivåskillnader" är mer exakt anges inte i anslutning till 6 §, men tidigare i föreskrifterna anges att det kan "vara enkelt att komplettera eller ersätta 2-3 trappsteg med en ramp om det finns tillräckligt med utrymme". Således anser jag att det anmälda hindret till sin fysiska beskaffenhet är att se som ett enkelt avhjälpnt hinder.

Enligt en åtgärdsplan daterad 2008-11-16 tänker fastighetsägaren enbart kontrastmarkera det anmälda hindret (trappstegen). Enligt följebrev har denna åtgärd blivit aktuell efter ett mejl från Linnéa Haggren, handläggare vid Stadsbyggnadskontoret. Stadsbyggnadskontoret har dock inte inspekterat hindret eller undersökt kostnaden för att avhjälpa det. Skulle det vara så att kostnaden är så pass betungande att hindret inte kan anses som enkelt att avhjälpa på en gång bör man utreda om kostnaden kan spridas över flertalet år eller ske i samband med ombyggnation/renovering. Detta har inte heller undersökts av Stadsbyggnadskontoret.

Slutligen har inte Stadsbyggnadskontoret undersökt om hindret kan avlägsnas i samarbete med Gatu- och trafikkontoret vid Uppsala kommun, som äger gatumarken, och vad detta skulle innebära i form av kostnader för fastighetsägaren respektive Uppsala kommun.

3. *2006/40544-1 Salong La Jolie; 2006/40545-1 Sigrids blommor och blad; 2006/40546-1 Lotta Medicinsk Fotvård; alla tre Geijersgatan 15 – fastighetsägare: BRF Grane Nr 1*

Dessa tre verksamheter är belägna på samma adress och har samma anmälda hinder – trappsteg i ingången, som vetter mot trottoaren utanför. Enligt Boverkets föreskrifter till plan- och bygglagen 17 kapitlet 21 a §, BFS 2003:19 HIN 1, 6 § ska fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader ses som enkelt avhjälpna hinder och överbryggas. Vad ”mindre nivåskillnader” är mer exakt anges inte i anslutning till 6 §, men tidigare i föreskrifterna anges att det kan ”vara enkelt att komplettera eller ersätta 2-3 trappsteg med en ramp om det finns tillräckligt med utrymme”. Således anser jag att det anmälda hindret till sin fysiska beskaffenhet är att se som ett enkelt avhjälpn hinder.

Enligt en åtgärdsplan daterad 2008-11-16 ska fastighetsägaren enbart kontrastmarkera det anmälda hindret (trappstegen). Detta har godtagits utan vidare undersökning av Stadsbyggnadskontoret. Stadsbyggnadskontoret har inte inspekterat hindret eller undersökt kostnaden för att avhjälpa det. Skulle det vara så att kostnaden är så pass betungande att hindret inte kan anses som enkelt att avhjälpa på en gång bör man utreda om kostnaden kan spridas över flertalet år eller ske i samband med ombyggnation/renovering. Detta har inte heller undersökts av Stadsbyggnadskontoret.

Slutligen har inte Stadsbyggnadskontoret undersökt om åtgärden kan utföras i samarbete med Gat- och trafikkontoret vid Uppsala kommun, som äger gatumarken, och vad detta skulle innebära i form av kostnader för fastighetsägaren respektive Uppsala kommun.

4. *2008/40022-1 Vivi & Viktoria, Vaksalagatan 24 - fastighetsägare: Håkan Jansson*

Det anmälda hindret är två trappsteg i ingången till lokalen, som vetter mot trottoaren utanför (se bifogad bild, bilaga 1). Enligt Boverkets föreskrifter till plan- och bygglagen 17 kapitlet 21 a §, BFS 2003:19 HIN 1, 6 § ska fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader ses som enkelt avhjälpna hinder och överbryggas. Vad ”mindre nivåskillnader” är mer exakt anges inte i anslutning till 6 §, men tidigare i föreskrifterna anges att det kan ”vara enkelt att komplettera eller ersätta 2-3 trappsteg med en ramp om det finns tillräckligt med utrymme”. Således anser jag att det anmälda hindret till sin fysiska beskaffenhet är att se som ett enkelt avhjälpn hinder. För sakens skull bör det här noteras att varken fastighetsägaren eller Stadsbyggnadskontoret invänder att hindret inte skulle utgöra ett enkelt avhjälpn hinder på grund av dess fysiska beskaffenhet.

I en skrivelse till Stadsbyggnadskontoret 2007-11-21 svarar fastighetsägaren Håkan Jansson bland annat att det överenskommit med Stadsbyggnadskontoret att de anmälda trappstegen skulle kontrastmarkeras och: ”Någon annan åtgärd kan inte vidtagas utan betydande kostnader som också redovisats i tidigare brev”.

Detta har Stadsbyggnadskontoret godtagit utan vidare. Man har inte inspekterat hindret eller undersökt kostnaden. Jag har i mejl till Stadsbyggnadskontoret efterfrågat det brev med kostnadsuppgifter som Håkan Jansson refererar till och det har de inte kunnat hitta. Skulle det vara så att kostnaden är så pass betungande att hindret inte kan anses som enkelt att avhjälpa på en gång bör man utreda om kostnaden kan spridas över flertalet år eller ske i samband med ombyggnation/renovering. Detta har inte heller undersökts av

Stadsbyggnadskontoret.

Slutligen har inte Stadsbyggnadskontoret undersökt om åtgärden kan utföras i samarbete med Gatu- och trafikkontoret vid Uppsala kommun, som äger gatumarken, och vad detta skulle innebära i form av kostnader för fastighetsägaren respektive Uppsala kommun.

5. *2008/40032-1 Café Latte, Drottninggatan 8 – fastighetsägare: Henry Ståhl fastigheter i Uppsala AB*

Det anmälda hindret är ett steg i ingången, som vetter mot trottoaren utanför. Enligt Boverkets föreskrifter till plan- och bygglagen 17 kapitlet 21 a §, BFS 2003:19 HIN 1, 6 § ska fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader ses som enkelt avhjälpna hinder och överbryggas. Vad "mindre nivåskillnader" är mer exakt anges inte i anslutning till 6 §, men tidigare i föreskrifterna anges att det kan "vara enkelt att komplettera eller ersätta 2-3 trappsteg med en ramp om det finns tillräckligt med utrymme". Således anser jag att det anmälda hindret till sin fysiska beskaffenhet är att se som ett enkelt avhjälpn hinder.

I en åtgärdsplan daterad 2008-10-20 anger Tomas Tedenlind för fastighetsägarens, Henry Ståls fastigheter, räkning att man avser att installera en ringklocka och kontrastmarkera något. Ingenting nämns om det anmälda hindret och hur man bedömt det. Inte heller finns någon motivering till varför det inte skulle utgöra ett enkelt avhjälpn hinder. Stadsbyggnadskontoret godtar planen utan vidare undersökningar.

I föreskriftstexten anges att hinder skall undanröjas, vilket även stämmer överens med regeringens förslag i proposition 2000/01:48. I den nämnda propositionen, sidan 7, skriver regeringen också att hinder bör vara eliminerade före utgången av år 2010. Innebörden av uttryck som "undanröja" och "eliminera" är enligt normalt språkbruk att fullständigt avlägsna något.

Att köpa in en mobil ramp och låta personer som vill besöka verksamheten ringa på en ringklocka är inte att "fullständigt avlägsna" hindret. Trots det tydliga ställningstagandet av Boverket och Sveriges Regering och Riksdag som redogjorts för ovan agerar inte Stadsbyggnadskontoret vid Uppsala kommun för att det anmälda hindret ska elimineras.

Ett intyg av Henry Ståls fastigheter om att åtgärderna utförts daterad 2008-11-13 godtas likaså utan vidare undersökningar av Stadsbyggnadskontoret och ärendet avslutas 2008-11-20. Man har inte inspekterat hindret eller undersökt kostnaden för att avhjälpa det. Skulle det vara så att kostnaden är så pass betungande att hindret inte kan anses som enkelt att avhjälpa på en gång bör man utreda om kostnaden kan spridas över flertalet år eller ske i samband med ombyggnation/renovering. Detta har inte heller undersökts av Stadsbyggnadskontoret.

Slutligen har inte Stadsbyggnadskontoret undersökt om åtgärden kan utföras i samarbete med Gatu- och trafikkontoret vid Uppsala kommun, som äger gatumarken, och vad detta skulle innebära i form av kostnader för fastighetsägaren respektive Uppsala kommun.

6. *2008/40056-1 Domtrappkällaren, S:t Eriks gränd 15 - fastighetsägare: Svenska Kyrkan*
De anmälda hindren är dels trappsteg i gatubilden för att komma upp på en avsats där ingången till verksamheten finns, dels trappsteg i själva ingången. Enligt Boverkets föreskrifter till plan- och bygglagen 17 kapitlet 21 a §, BFS 2003:19 HIN 1, 6 § ska fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader ses som enkelt avhjälpna hinder och överbryggas. Vad "mindre nivåskillnader" är mer exakt anges inte i anslutning till 6 §, men tidigare i föreskrifterna anges att det kan "vara enkelt att komplettera eller ersätta 2-3 trappsteg med en ramp om det finns tillräckligt med utrymme". Således anser jag att det anmälda hindret till sin fysiska beskaffenhet är att se som ett enkelt avhjälpn hinder. För sakens skull bör det här noteras att varken fastighetsägaren eller Stadsbyggnadskontoret invänder att hindret inte skulle utgöra ett enkelt avhjälpn hinder på grund av dess fysiska beskaffenhet.

I en skrivelse till Stadsbyggnadskontoret daterad 2008-09-16 skriver Svenska Kyrkan att det krävs omfattande förändringar av gatubilden på mark som ägs av kommunen. "De åtgärder som erfordras för att möjliggöra tillträde till restaurangen med rullstol, höjning av trottoaren i form av en ramp + ev. en ny trappa mitt på, på en längd av åtminstone 30 m är således kommunens ansvar", skriver man i en något luddig formulering. Om meningen ska uttolkas som att rampen behöver vara 30 meter lång kan jag glädja Svenska Kyrkan och Uppsala kommun (som har att åtgärda den delen av hindret) med att det är en grov överdrift.

Vidare säger Svenska Kyrkan att de åtgärder som krävs i lokalen som ägs av Svenska Kyrkan beräknas till 200 000 – 300 000 kr. Underförstått menar Svenska Kyrkan därför att åtgärderna inte är att se som enkelt avhjälpna hinder, då man anger att man avser att kontrastmarkera "några trappsteg" som enkel åtgärd.

Detta godtar Stadsbyggnadskontoret utan vidare. Man har inte inspekterat hindret eller undersökt om den angivna kostnaden är korrekt. Likaså har man inte undersökt Svenska Kyrkans förmåga att stå för kostnaden, oavsett vad den är. Skulle det vara så att kostnaden är så pass betungande att hindret inte kan anses som enkelt att avhjälpa på en gång bör man utreda om kostnaden kan spridas över flertalet år eller ske i samband med ombyggnation/renovering. Detta har inte heller undersökts av Stadsbyggnadskontoret.

Slutligen har inte Stadsbyggnadskontoret undersökt om åtgärden kan utföras i samarbete med Gatu- och trafikkontoret vid Uppsala kommun, som äger gatumarken, och vad detta skulle innebära i form av kostnader för fastighetsägaren respektive Uppsala kommun. Detta alltså trots att fastighetsägaren i sin skrivelse påpekar att omfattande åtgärder krävs av Gatu- och trafikkontoret.

7. *2008/40059-1 Mamsell K, S:t Eriks gränd 6 – fastighetsägare: E.N.A. fastighets AB*
Det anmälda hindret är trappsteg i ingången, som vetter mot "torget" utanför, där motortrafik är förbjuden. Enligt Boverkets föreskrifter till plan- och bygglagen 17 kapitlet 21 a §, BFS 2003:19 HIN 1, 6 § ska fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader ses som enkelt avhjälpna hinder och överbryggas. Vad "mindre nivåskillnader" är mer exakt anges inte i anslutning till 6 §, men tidigare i föreskrifterna anges att det kan "vara enkelt att komplettera eller ersätta 2-3 trappsteg med en ramp om det finns tillräckligt med utrymme". Således

anser jag att det anmälda hindret till sin fysiska beskaffenhet är att se som ett enkelt avhjälpt hinder. För sakens skull bör det här noteras att varken fastighetsägaren eller Stadsbyggnadskontoret invänder att hindret inte skulle utgöra ett enkelt avhjälpt hinder på grund av dess fysiska beskaffenhet.

Enligt "checklistan", daterad 2008-09-03, som inlämnats av fastighetsägaren, påstås att det anmälda hindret inte är ett enkelt avhjälpt hinder. Som skäl för detta anges "K-märkt mycket gammal byggnad och entrén leder direkt ut i S:t Eriks gränd, finns varken möjlighet eller plats".

Jag kan inte se någonting i vare sig plan- och bygglagen eller andra lagar eller förordningar som säger att kulturminnesmärkta ("k-märkt") eller gamla byggnader ska undantas från kravet på att undanröja enkelt avhjälpta hinder. Däremot ska enligt tillämpliga regler föreskrifter extra hänsyn tas till värdet av det man vill bevara vid åtgärder i dylika byggnader. Har man en gång kunnat installera el, vattentoaletter, ledstänger i trappor, hissar, etc, etc i gamla, kulturminnesmärkta slott bör man utan större problem kunna tillgängliggöra en entré till en butik i centrala Uppsala. Värdet av det man vill bevara med kulturminnesmärkning får aldrig ha företräde framför människors möjlighet att delta och ta del av samhället och att inte bli diskriminerade.

Jag delar inte heller fastighetsägarens åsikt att det inte finns plats i S:t Eriks gränd. Rakt motsatt skulle jag vilja påstå att där finns gott om plats för att exempelvis placera en ramp längs med fasaden med ett vilplan vid entrén.

I skrivelse från Stadsbyggnadskontoret 2008-11-05 godtas trots detta fastighetsägarens påstående med motiveringen "Enligt intyg från fastighetsägaren finns det inga enkelt avhjälpta hinder kvar i lokalen" och ärendet avslutas. Stadsbyggnadskontoret har inte inspekterat hindret eller undersökt kostnaden för att avhjälpa det. Troligen har man inte ens undersökt om det stämmer att byggnaden är kulturminnesmärkt och hur man kan gå tillväga för att tillgängliggöra entrén utan att förstöra det man velat bevara. Skulle det vara så att kostnaden är så pass betungande att hindret inte kan anses som enkelt att avhjälpa på en gång bör man utreda om kostnaden kan spridas över flertalet år eller ske i samband med ombyggnation/renovering. Detta har inte heller undersökts av Stadsbyggnadskontoret.

8. *2008/40061-1 Lindahl och Färnert guldsmeder, S:t Eriks gränd 13 - fastighetsägare: Svenska Kyrkan*

De anmälda hindren är dels trappsteg i gatubilden för att komma upp på en avsats där ingången till verksamheten finns, dels trappsteg i själva ingången. Enligt Boverkets föreskrifter till plan- och bygglagen 17 kapitlet 21 a §, BFS 2003:19 HIN 1, 6 § ska fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader ses som enkelt avhjälpta hinder och överbryggas. Vad "mindre nivåskillnader" är mer exakt anges inte i anslutning till 6 §, men tidigare i föreskrifterna anges att det kan "vara enkelt att komplettera eller ersätta 2-3 trappsteg med en ramp om det finns tillräckligt med utrymme". Således anser jag att det anmälda hindret till sin fysiska beskaffenhet är att se som ett enkelt avhjälpt hinder. För sakens skull bör det här noteras att varken fastighetsägaren eller Stadsbyggnadskontoret invänder att hindret

inte skulle utgöra ett enkelt avhjälpst hinder på grund av dess fysiska beskaffenhet.

I en skrivelse till Stadsbyggnadskontoret daterad 2008-11-17 skriver Svenska Kyrkan att det krävs omfattande förändringar av gatubilden på mark som ägs av kommunen och att det i den lokal de äger inte finns några enkelt avhjälpsta hinder. "De åtgärder som erfordras för att möjliggöra tillträde med rullstol, höjning av trottoaren i form av en ramp + ev. en ny trappa mitt på, på en längd av åtminstone 40 m är således kommunens ansvar", skriver man i en något luddig formulering. Om meningen ska uttolkas som att rampen behöver vara 40 meter lång kan jag glädja Svenska Kyrkan och Uppsala kommun (som har att åtgärda den delen av hindret) med att det är en grov överdrift. Vid jämförelse med svaret för ärende nummer 8 (Domtrappkällaren) kan man ju även fråga sig vad som gör att det krävs 10 meter extra för denna lokal.

Detta godtar Stadsbyggnadskontoret utan vidare . Man har inte inspekterat hindret eller undersökt kostnaden. Slutligen har inte Stadsbyggnadskontoret undersökt om åtgärden kan utföras i samarbete med Gatu- och trafikkontoret vid Uppsala kommun, som äger gatumarken, och vad detta skulle innebära i form av kostnader för fastighetsägaren respektive Uppsala kommun. Detta alltså trots att fastighetsägaren i sin skrivelse påpekar att omfattande åtgärder krävs av Gatu- och trafikkontoret.

9. *2008/40065-1 Amadeus Frisör, Vaksalagatan 24 – fastighetsägare: Håkan Jansson*

Det anmälda hindret är ett steg i ingången (se bild, bilaga 2) som vetter mot trottoaren utanför. Enligt Boverkets föreskrifter till plan- och bygglagen 17 kapitlet 21 a §, BFS 2003:19 HIN 1, 6 § ska fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader ses som enkelt avhjälpsta hinder och överbryggas. Vad "mindre nivåskillnader" är mer exakt anges inte i anslutning till 6 §, men tidigare i föreskrifterna anges att det kan "vara enkelt att komplettera eller ersätta 2-3 trappsteg med en ramp om det finns tillräckligt med utrymme". Således anser jag att det anmälda hindret till sin fysiska beskaffenhet är att se som ett enkelt avhjälpst hinder. För sakens skull bör det här noteras att varken fastighetsägaren eller Stadsbyggnadskontoret invänder att hindret inte skulle utgöra ett enkelt avhjälpst hinder på grund av dess fysiska beskaffenhet.

Enligt en skrivelse 2008-07-17 från fastighetsägaren Håkan Jansson anges kostnaden för att åtgärda hindret till omkring 90 000 kronor. Utöver det menar han att kostnaden för verksamhetsinnehavaren att under 3 veckor inte ha verksamheten igång ska inräknas. Underförstått menar han alltså att det skulle ta 3 veckor att utföra åtgärden.

Detta har Stadsbyggnadskontoret godtagit utan vidare och avslutat ärendet. Man har inte inspekterat hindret eller undersökt kostnaden för att se om de av fastighetsägaren påstådda 90 000 kronorna stämmer. Vid en inspektion med tillhörande kostnadsberäkning skulle man också kunna se om de påstådda 3 veckorna för åtgärden stämmer. Man skulle dessutom kunna se om det går att utföra åtgärden i sektioner, vilket i så fall skulle innebära att argumentet om verksamhetens frånvarande intäkter under 3 veckor faller.

Skulle det vara så att kostnaden är så pass betungande att hindret inte kan anses som enkelt att avhjälpa inom den närmaste tiden ska man utreda om kostnaden kan spridas över flertalet år eller ske i samband med ombyggnation/renovering. Detta har inte heller undersökts av Stadsbyggnadskontoret.

Dessutom: I det fall att uppgiften om 90 000 kronor för att åtgärda hindret och de 3 veckornas uteblivna verksamhet stämmer kan det konstateras att tillägget till plan- och bygglagen som innebär att enkelt avhjälpna hinder ska åtgärdas har funnits sedan 2001 och Boverkets föreskrifter har varit i kraft sedan 1 december 2003. Utslaget på de hittillsvarande 7 respektive 5 åren sedan dess skulle kostnaden bli omkring 12 900 kronor respektive 18 000 kronor. 7 år utgör 364 veckor, 5 år 260 veckor. I det sammanhanget torde verksamhetens 3 uteblivna verksamhetsveckor vara irrelevanta.

Slutligen har inte Stadsbyggnadskontoret undersökt om åtgärden kan utföras i samarbete med Gatu- och trafikkontoret vid Uppsala kommun, som äger gatumarken, och vad detta skulle innebära i form av kostnader för fastighetsägaren respektive Uppsala kommun.

10. *2008/40067-1 Klangs blomsterhandel, Väderkvarnsgatan 36 – fastighetsägare: BRF Tripolis*
 Det anmälda hindret är tre trappsteg i ingången (se bild, bilaga 3) som vetter mot trottoaren utanför. Av trappstegen är det nedersta en tredjedel av höjden för de andra. Enligt Boverkets föreskrifter till plan- och bygglagen 17 kapitlet 21 a §, BFS 2003:19 HIN 1, 6 § ska fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader ses som enkelt avhjälpna hinder och överbryggas. Vad "mindre nivåskillnader" är mer exakt anges inte i anslutning till 6 §, men tidigare i föreskrifterna anges att det kan "vara enkelt att komplettera eller ersätta 2-3 trappsteg med en ramp om det finns tillräckligt med utrymme". Således anser jag att det anmälda hindret till sin fysiska beskaffenhet är att se som ett enkelt avhjälpna hinder. För sakens skull bör det här noteras att varken fastighetsägaren eller Stadsbyggnadskontoret invänder att hindret inte skulle utgöra ett enkelt avhjälpna hinder på grund av dess fysiska beskaffenhet.

Enligt "checklistan", daterad 2008-09-25, som inlämnats av fastighetsägaren påstås att det anmälda hindret inte är ett enkelt avhjälpna hinder. Som skäl för detta anges "Befintlig byggnad uppförd 1910-12 / Väldigt tjocka stenväggar".

Jag kan inte se någonting i vare sig plan- och bygglagen eller andra lagar eller förordningar som säger att byggnader på grund av dess ålder eller på grund av tjocklek och/eller material i väggar ska undantas från kravet på att undanröja enkelt avhjälpna hinder.

Fastighetsägarens besked godtas emellertid utan vidare undersökning av Stadsbyggnadskontoret i skrivelse daterad 2008-11-04 med motiveringen "Enligt intyg från fastighetsägaren finns det inga enkelt avhjälpna hinder kvar i lokalen" och ärendet avslutas. Stadsbyggnadskontoret har inte inspekterat hindret eller undersökt kostnaden för att avhjälpa det. Skulle det vara så att kostnaden är så pass betungande att hindret inte kan anses som enkelt att avhjälpa på en gång bör man utreda om kostnaden kan spridas över flertalet år eller ske i samband med ombyggnation/renovering. Detta har inte heller

undersökts av Stadsbyggnadskontoret.

Slutligen har inte Stadsbyggnadskontoret undersökt om hindret kan åtgärdas i samarbete med Gatu- och trafikkontoret vid Uppsala kommun, som äger gatumarken, och vad detta skulle innebära i form av kostnader för fastighetsägaren respektive Uppsala kommun.

Tillämpliga bestämmelser m.m.

I **regeringens så kallade handikappproposition (1999/2000:79) Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken**, som antogs av Riksdagen 2001, sägs bland annat att målet för samhällets politik gentemot personer med funktionshinder bör vara:

- "att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder"
- "att ge barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder förutsättningar för självständighet och självbestämmande".

I propositionen säger den dåvarande regeringen vidare att "enkelt åtgärdade hinder mot tillgängligheten för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga bör vara åtgärdade före utgången av år 2010 i befintliga lokaler dit allmänheten har tillträde och på befintliga allmänna platser". Vidare att "myndigheterna inom sina verksamhetsområden bör verka för de handikapppolitiska målen i FN:s standardregler för att tillförsäkra personer med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet integreras i verksamheten".

I **FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning**, som Sverige tillträdde så sent som 2008-11-12 slås i artikel 9 fast att "för att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att leva oberoende och att fullt ut delta på livets områden, ska konventionsstaterna enligt punkt 1 vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättningar får tillgång på samma villkor som andra till den fysiska miljön, till transporter, till information och kommunikation, innefattande informations- och kommunikationsteknik (IT) och system samt till andra anläggningar och tjänster som är tillgängliga för eller erbjuds allmänheten både i städerna och på landsbygden. Detta ska enligt punkt a) gälla byggnader, vägar, transportmedel och andra inom- och utomhusanläggningar, däribland skolor, bostäder, vårdinrättningar och arbetsplatser."

Policy för hållbar utveckling är ett sammantaget styrdokument för hur all verksamhet inom Uppsala kommun ska bedrivas. Det antogs av kommunfullmäktige 2008-08-25. I dokumentet sägs bland annat:

"Uppsala kommun ska kännetecknas av att verka för mänskliga rättigheter i all sin verksamhet, i allt sitt sätt att påverka samhällsutvecklingen och i allt samarbete med andra. De mänskliga rättigheterna betonar dels vikten av att vi som medborgare är fria att själva få bestämma över våra liv, dels att vi värderas som lika mycket värda i familjen, i arbetslivet och i samhällslivet. Delaktighet, trygghet, jämlika villkor, tillgänglighet, jämställdhet samt respekt för mångfald är grundpelarna."

Lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. 2 § säger: "Byggnadsverk som uppförs eller ändras skall, under förutsättning av normalt underhåll, under en ekonomiskt rimlig

livslängd uppfylla väsentliga tekniska egenskapskrav i fråga om (...) tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga”.

Plan och bygglagen (1987:10) 17 kapitlet 21 a § säger: ”I byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser skall enkelt avhjälpna hinder mot lokalernas och platsernas tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga undanröjas i den utsträckning som följer av föreskrifter meddelade med stöd av denna lag.” Denna bestämmelse gäller retroaktivt, dvs inte bara vid nybyggnation och nyproduktion.

Boverket har meddelat föreskrifterna **BFS 2003:19 HIN 1** och 6 § i dessa säger att fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader ska ses som enkelt avhjälpna hinder och överbryggas. Vad ”mindre nivåskillnader” är mer exakt anges inte i anslutning till 6 §, men tidigare i föreskrifterna anges att det kan ”vara enkelt att komplettera eller ersätta 2-3 trappsteg med en ramp om det finns tillräckligt med utrymme”. Alla utom ett av ovanstående anmälda hinder gäller 1-3 trappsteg. Således anser jag att de anmälda hindren till sin fysiska beskaffenhet är att se som enkelt avhjälpna hinder.

Jag vill poängtera att i föreskriftstexten anges att enkelt avhjälpna hinder skall *undanröjas*, vilket även stämmer överens med regeringens förslag i proposition 2000/01:48. I den nämnda propositionen, sidan 7, skriver regeringen också att hinder bör vara eliminerade före utgången av år 2010. Innebörden av uttryck som "undanröja" och "eliminera" är enligt normalt språkbruk att fullständigt avlägsna något. Ramper ska därmed vara permanenta; med mobila ramper har man inte eliminerat det enkelt avhjälpna hindret.

Kommunallagen (1991:900) 13 § säger ”Nämnderna beslutar i frågor som rör förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning skall handha.”

Stadsbyggnadskontoret är ett organ som lyder under Byggnadsnämnden vid Uppsala kommun. Byggnadsnämnden har översynen över ärenden som rör plan- och bygglagen. Genom att låta fastighetsägare själva avgöra om anmälda hinder är enkelt avhjälpna hinder eller inte har Byggnadsnämnden vid Uppsala kommun och dess organ Stadsbyggnadskontoret brutit mot denna lagparagraf.

Förvaltningslagen (1986:223) 20 § säger bland annat ”Ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende skall innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.”

Byggnadsnämnden vid Uppsala kommun och dess organ Stadsbyggnadskontoret har inte motiverat sina ”beslut” (se under rubriken Saken) överhuvudtaget och inga av undantagen i 20 § är tillämpliga. 20 § säger vidare att ”Har skälen utelämnats, bör myndigheten på begäran av den som är part om möjligt upplysa honom om dem i efterhand.” Jag har tillfrågat Stadsbyggnadskontoret om motiven för ”besluten”. Trots detta har Stadsbyggnadskontoret inte motiverat sig.

Yrkanden

Jag kan inte på något sätt se hur agerandet av Byggnadsnämnden vid Uppsala kommun med dess organ Stadsbyggnadskontoret följer de vägledande orden i handikapppropositionen, FN:s

standardregler eller vad som fastslås i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder, vilken Sverige är skyldig att leva upp till enligt internationell rätt, enligt ovan. Dessa dokument har inte beaktats alls, eller inte i tillräcklig omfattning, av Uppsala kommuns Byggnadsnämnd och dess organ Stadsbyggnadskontoret. Snarare är förhållandet det rakt motsatta; deras agerande *bygger* hinder för full delaktighet och ger *mindre* förutsättningar för självständighet och självbestämmande, för att citera Från patient till medborgare.

Vidare är det uppenbart att Byggnadsnämnden och dess organ Stadsbyggnadskontoret *inte* arbetar utifrån kärnan i Uppsala kommuns Policy för hållbar utveckling, som uttryckligen säger att mänskliga rättigheter och tillgänglighet ska vara ledstjärnor. Enligt ovan nämnda FN-konvention är tillgänglighet, eller snarare friheten att inte begränsas av otillgänglighet, en del av de mänskliga rättigheterna. Policy för hållbar utveckling framstår i sammanhanget som en samling ord som är så vackra att man kan gråta, men i praktiken innebär - ingenting.

Med hänvisning till händelsebeskrivningarna för de specifika ärendena ovan anser jag att Byggnadsnämnden och Stadsbyggnadskontoret vid Uppsala kommun inte fullgjort sina skyldigheter enligt kommunallagen (1991:900) 13 §. Man har överlåtit myndighetsutövning på fastighetsägarna i och med att man låtit dem helt själva avgöra vad som är och inte är ett enkelt avhjälpt hinder. Likaså har man brutit mot skyldigheten att motivera beslut enligt förvaltningslagen (1986:223) 20 §

Med anledning av de tydliga avstegen från vad som sägs ska vara bärande för svenska myndigheter i handikapppropositionen och därmed indirekt FN:s standardregler; brotten mot artikel 9 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar; brotten mot kommunallagen; och brotten mot förvaltningslagen som jag redogjort för ovan yrkar jag

- att Länsstyrelsen återvisar ärendena till Byggnadsnämnden vid Uppsala kommun med dess organ Stadsbyggnadskontoret för ordentlig handläggning
- att Länsstyrelsen tillser att Byggnadsnämnden vid Uppsala kommun med dess organ Stadsbyggnadskontoret gör en utförlig undersökning, med kostnads- och tidsberäkning, för de av ärendena för vilka det angetts ovan
- att Länsstyrelsen tillser att Byggnadsnämnden vid Uppsala kommun med dess organ Stadsbyggnadskontoret även tar kontakt med Gatu- och trafikkontoret för att utreda vilka åtgärder som kan utföras av dem själva eller i samråd med respektive fastighetsägare och om detta minskar kostnaden och tidsåtgången för fastighetsägaren i de av ovanstående ärenden där så är tillämpligt
- att Länsstyrelsen tillrättavisar Byggnadsnämnden vid Uppsala kommun med dess organ Stadsbyggnadskontoret i dess ärendehantering så att man fortsättningsvis inte avslutar ärenden så lättvindigt som i dessa fall. Det innebär att de inte längre får låta fastighetsägaren själv avgöra om ett hinder är enkelt att avhjälpa eller inte och att man när fastighetsägaren hävdar att det anmälda inte är ett enkelt avhjälpt hinder måste göra en ordentlig utredning, med kostnadsberäkningar och även ta kontakt med Gatu- och trafikkontoret där så är tillämpligt
- att Länsstyrelsen tillser att Byggnadsnämnden vid Uppsala kommun med dess organ Stadsbyggnadskontoret i fortsättningen avger tydliga avslagsbeslut, med motivering och besvärshänvisning, till anmälare när det anmälda hindret inte anses vara enkelt att avhjälpa

Frågan man slutligen bör ställa sig är om vi - Sverige som land - vill ha ett tillgängligt och inkluderande samhälle för personer med funktionsnedsättningar, som strävar efter att upphöra med den diskriminering i form av otillgänglighet som fortgår alltjämt eller om aktörer som fastighetsägare och byggnadsnämnder med dess organ ska tillåtas fortsätta att med juridiska kryphål och strukturellt diskriminerande rutiner förhålla tillgängliggörandet av Sverige, och därmed utestänga människor med funktionsnedsättningar från samhällslivet.

Slutligen vill jag för alla berörda parter kännedom delge att detta ärende följs med stort intresse av diverse personer inom centrala organisationer av handikapprörelsen och organisationer intresserade av hur det är ställt med diskrimineringen av människor med funktionsnedsättning i dagens Sverige.

Med vänlig hälsning

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Hans Filipsson', written in a cursive style.

Hans Filipsson

BILAGA 1

BILD PÅ ANMÄLT HINDER I ÄRENDE 2008/40022-1 VIVI & VIKTORIA, VAKSALAGATAN 24.
FASTIGHETSÄGARE: HÅKAN JANSSON. BILDEN TAGEN 2007-08-18.

BILAGA 2

BILD PÅ ANMÄLT HINDER I ÄRENDE 2008/40065-1 AMADEUS FRISÖR, VAKSALAGATAN 24.
FASTIGHETSÄGARE: HÅKAN JANSSON. BILDEN TAGEN 2007-08-18.

BILAGA 3

BILD PÅ ANMÄLT HINDER I ÄRENDE 2008/40067-1 KLANGS BLOMSTERHANDEL,
VÄDERKVARNSGATAN 36. FASTIGHETSÄGARE: BRF TRIPOLIS. BILDEN TAGEN 2007-08-18.

